



Měsíčník EU aktualit

číslo 114,
březen 2013

- | | |
|------------------|---|
| strana 2 | Události: Ekonomická prognóza Evropské komise |
| strana 7 | Sloupek Komise: Víceletý finanční rámec 2014-2020 |
| strana 9 | Drobnohled: Parlamentní volby v Itálii a možné následky |
| strana 10 | Hlavní téma:
Fiskální pakt |
| strana 17 | Průvodce podnikáním:
Rusko |



Česká spořitelna, a.s.
Olbrachtova 1929/62
140 00 Praha 4
tel.: +420 956 718 012
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

EU OFFICE (KANCELÁŘ PRO EU)

Jan Jedlička

manažer EU Office
+420 956 718 014, jjedlicka@csas.cz

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Iva Dlouhá

+420 956 718 015, idlouha@csas.cz

Helena Chamerová

+420 956 718 012, hchamerova@csas.cz

EKONOMICKÉ A STRATEG. ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny
+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

GRANTIKA ČESKÉ SPOŘITELNY

Richard Lev

ředitel odboru Projektové poradenství
+420 731 192 877, lev@grantikacs.com

Máte zájem o realizaci projektu s podporou fondů EU? Hledáte financování rozvojových plánů? Plánujete expanzi do zahraničí? Chcete získat více informací? Prosím, obraťte se na nás.

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz



Informace o evropské politice
v češtině
www.euractiv.cz

Vážení čtenáři,

měsíc únor v evropském integračním dění zpravidla nepatří mezi nejzajímavější období roku. Není charakterizován hektickým začátkem ani koncem kalendářního roku, nejsou v něm celounijní prázdniny a zpravidla se nekonají ani žádná zasedání Evropské rady.

Letošek byl ale výjimkou. Začátkem února se totiž konalo zasedání Evropské rady, které mělo na programu zvláště důležitou agendu – podobu sedmiletého finančního rámce EU na roky 2014 až 2020. Vyjednávací rozpočtový maratón politických lídrů Unie se nakonec zastavil nikoliv na kótě 42,195 km, ale na 959 988 milionů eur. Pro fajnšmekry na veřejné finance se jedná o tzv. výdaje na závazky a vůči hrubému národnímu důchodu EU jde o rovně 1 %. V porovnání s návrhem Evropské komise se jedná zhruba o sedmiprocentní redukci. To se nelíbí představitelům Evropského parlamentu, který má také v oblasti finančního rámce schvalovací pravomoc. Zdá se tedy, že výsledná podoba rámce ještě nepatrně nabobtná, aby uspokojila zájmy europoslanců. Téma je pro svou důležitost komentováno hned na dvou místech: v rubrice Události i ve Sloupku Komise.

Kromě vyjednávání o budoucím evropském rozpočtu nás v únoru nejvíce zaujala novinka z dílny ekonomických prognostiků Evropské komise. Bruselští analytici kromě pravidelného jarního a podzimního reportu začali nově publikovat i jeho zimní vydání. O nové zimní prognóze si přečtete na straně 2 až 3, i když upřímně, moc pozitivní vyhlídky zde nenajdete.

Další významnou událostí druhého letošního měsíce byly italské parlamentní volby. Očekávání před nimi byla celkem pozitivní, největší optimisté z řad finančních investorů čekali pokračování úspěšné konsolidační politiky prováděné úřednickým premiérem Mariem Montim. Nicméně jím vedený politický blok skončil až na 4. místě. Na prvních dvou místech v těsném závěsu za sebou skončilo středolevé seskupení v čele s Piere Luigim Bersaním před matadorem italské politiky Silviem Berlusconiem a jeho hnutím. Volební pat v Itálii je tak jedním z nejhorších možných scénářů a kolega Luboš Mokráš z Research v rubrice Drobnohled na straně 9 již maluje čerta na zeď v podobě návratu scénářů rozpadu eurozóny.

Hlavní téma aktuálního čísla Měsíčníku zpracoval Tomáš Kozelský a reagujeme v něm nejen na nedávnou tuzemskou koaliční bouři ve sklenici vody na téma, zda by se Česká republika měla připojit k přijetí Fiskálního paktu. Naším politickým lídrům v příspěvku neradíme, ale našim čtenářům vysvětlujeme, co to vlastně Fiskální kompakt je a jaký je jeho smysl. Ať si každý udělá obrázek sám.

Helena Chamerová ve Výletu do historie zaparkovala svůj stroj času v roce 2009, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva. Co Lisabon zavádí, proč byl vlastně přijat, jaké změny po přijetí nastaly a jak to bylo s jeho zamítnutým předchůdcem nazývaným „Evropskou ústavou“ zjistíte na straně 19.

V průvodci podnikám jsme tentokrát zabrouzdali mimo území Evropské unie, i když na evropském kontinentě jsme částečně zůstali. Zemí, u které tentokrát přinášíme přehled klíčových podnikatelských charakteristik, je totiž Rusko – tedy obří a bohatnoucí trh, který láká nejednoho domácího podnikatele.

Vážení čtenáři, přeji Vám příjemné čtení našeho milého bulletinu a co nejrychlejší příchod jara v jeho plné síle.

Jan Jedlička

Poslanci schválili v prvním čtení tzv. finanční ústavu České republiky. V případě, že dluh České republiky překročí 40 % HDP, mohlo by dojít k omezení výdajů. Evropská komise vydala novou ekonomickou prognózu, podle které čeká Českou republiku v tomto roce stagnace. Od příštího roku by již měla česká ekonomika růst. Evropská komise bude od příštího roku schvalovat rozpočty zemí eurozóny. Návrh víceletého finančního rámce na roky 2014–2020 je na stole.

POLITIKA

Finanční ústava ČR prošla prvním čtením poslanců

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky podpořila začátkem února **návrh zákona na vytvoření tzv. finanční ústavy**. Jedná se o zákon o rozpočtové odpovědnosti, na jehož základě bude možné **zatáhnout za pomyslnou záchrannou brzdu ve vládních výdajích** v případě, že se dluh České republiky dostane nad 40 % HDP. Počítá se také se zřízením Národní rozpočtové rady, která bude dohlížet na dluhovou politiku vlády.

Ke schvalování zákona dochází krátce poté, co vládní strana TOP 09 vznesla požadavek **na zařazení podpisu fiskální dohody EU do nové koaliční smlouvy**. Dohoda na evropské úrovni, kterou český premiér Petr Nečas odmítl společně s Velkou Británií na začátku loňského roku, přitom směřuje k podobným cílům jako stávající návrh vlády.

Premiér argumentoval právě tím, že nejprve je v této oblasti třeba zavést národní legislativu. **Současný návrh zákona o rozpočtové odpovědnosti** je pak podle všeho přísnější než fiskální opatření na úrovni EU.

Zákon navrhuje přijetí opatření již v případě, kdy **dluh České republiky překročí 40 % HDP**. V tu chvíli by mělo dojít k omezení výdajů a ke zpřísnění jejich schvalování. Vzhledem k tomu, že český dluh se nyní pohybuje okolo 45 %, došlo by ke spuštění mechanismů okamžitě po vstupu zákona v platnost. Při nárůstu veřejného dluhu na 45 % bude muset vláda **snížit výdaje nejméně o tři procenta a zastropovat výdaje na další tři roky**. Dojde také ke zmrazení platů ve veřejném sektoru a snížení mezd představitelů státu o 20 %. K dalším omezením má dojít při dluhu nad 48 % a **při navýšení dluhu nad 50 % musí vláda sama požádat o vyslovení důvěry**. Nad 60 % se pak vláda vůbec nesmí zadlužit. Právě až 60% hranice je klíčová v evropském fiskálním paktu.

Podle premiéra Nečase bychom s fiskálním paktem na úrovni EU přijali i mnohé jiné závazky než povinnost dodržovat „dluhovou brzdu“, proto vláda k fiskálnímu paktu nepřistoupila.

Vzhledem k tomu, že se **jedná o ústavní zákon**, je nutné **získat většinu tří pětín všech poslanců a tří pětín přítomných senátorů**. Opozice minulý týden při prvním čtení v Poslanecké sněmovně vznesla jisté výhrady, schválení oběma komorami tak může být problematické, protože v Senátu mají většinu právě levicové strany.

<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=821>

<http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/clanek/financni-ustava-cr-prosla-prvnim-ctenim-poslancu-co-to-znamenava-010600>

EKONOMIKA A EURO

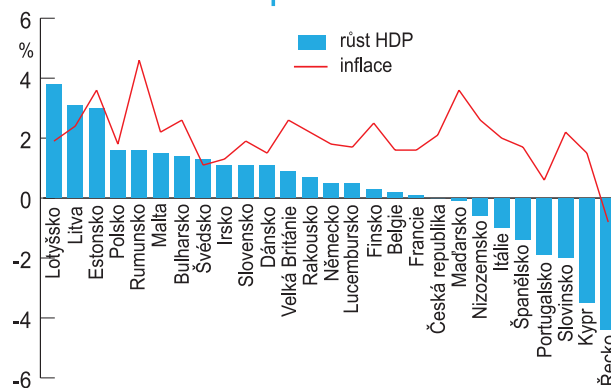
Ekonomická prognóza Evropské komise

Evropská komise představila **novou ekonomickou prognózu**. Doposud totiž Komise zveřejňovala prognózy v květnu a listopadu. Od letošního roku přidala Komise **třetí detailní prognózu**, která zahrnuje širokou škálu ukazatelů, včetně reálného růstu HDP, inflace, zaměstnanosti a dalších statistik výhledově pro roky 2012 až 2014.

Slabý konec roku 2012 s očekávaným oživením hospodářského růstu

V posledním čtvrtletí roku 2012 se HDP v EU **snížilo o 0,5 %**, eurozóna se ještě více ponořila do recese a propad HDP činil 0,6 %. Pro letošní rok se v Evropské unii **očekává mírné oživení**, kdy dle EK dojde k růstu HDP o 0,1 %. Ještě o něco pozitivnější je předpověď pro rok 2014, kdy se roční růst HDP v EU očekává ve výši 1,6 %. Nejlépe na tom letos mají být **pobaltské státy, které překročí 3% hranici růstu HDP**. Naopak nejhorší situace se očekává v Řecku (-4,4 % propad HDP) a na Kypru (-3,5 % HDP). Kypr je taky jedinou zemí z Evropské unie, která má zatím odhadovaný propad i pro rok 2014.

Odhad růstu HDP a inflace v EU pro rok 2013



Zdroj: Evropská komise

Vývoj inflace

Pro roky 2013 a 2014 je odhadována **snížující se inflace**. Vzhledem k tomu, že dopad vyšších cen energií na inflaci by měl slábnout, očekává se pro letošní rok o 0,6 procentního bodu nižší inflace v EU (2,0 %) než minulý rok. Inflace by se měla snížit i v dalším roce a měla by tak činit 1,7 %. Prakticky v celé Evropě (krom Bulharska a Rumunska) je patrný trend snižování inflace v roce 2013 a 2014. **Nejvyšší míra inflace** je odhadována pro letošní rok v **Rumunsku** ve výši 4,6 %.

Problematická nezaměstnanost a veřejné finance

V důsledku **aktuálního oslabení ekonomické aktivity** se očekává, že dojde ke zvýšení nezaměstnanosti v letošním roce na **11,1 % v Evropské unii** a **12,2 % v eurozóně**. Mezi státy EU jsou však v míře nezaměstnanosti velké rozdíly. Nejnižší nezaměstnanost se pro letošní rok odhaduje v **Rakousku** (4,5 %) a **nejvyšší v Řecku** (27 %) a **ve Španělsku** (26,9 %). Výhled na rok 2014 není ohledně míry nezaměstnanosti taky příliš optimistický a dle prognózy EK bude nezaměstnanost v EU 11 % a v eurozóně 12,1 %.

Odhad vývoje veřejného dluhu přináší nepřívětivá čísla. Letos by měl veřejný dluh k HDP vzrůst v Evropské unii o téměř tři procentní body na 89,9 % a v roce 2014 dokonce na 90,3 %. Saldo veřejných rozpočtů k HDP má klesat, v roce 2014 by schodek veřejných rozpočtů měl činit 3,1 %.

Výhled české ekonomiky

Česká ekonomika má podle prognózy Evropské komise **letos stagnovat** s očekávaným mírným oživením pro rok 2014, kdy roční růst HDP by měl atakovat dvouprocentní hranici. **Inflace** se bude pohybovat zhruba **na průměru EU** a v roce 2013 se očekává ve výši 2,1 %. Určité očekávané oživení ekonomiky by mělo pro rok 2014 zvrátit i momentálně nepříznivě se vyvíjející nezaměstnanost. Letos by dle odhadu EK měla vzrůst **míra nezaměstnanosti na 7,6 %** s následným poklesem na 7,3 % v roce 2014. Nepříznivý je též vývoj **veřejného dluhu k HDP**, kde dlouhodobý rostoucí trend bude pokračovat i nadále a v roce 2014 by měl činit necelých 50 %.

Vývoj klíčových makroekonomických veličin v %

	Česká republika			EU - 27		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Růst HDP	-1,1	0,0	1,9	-0,3	0,1	1,6
Míra nezaměstnan.	7,0	7,6	7,3	10,5	11,1	11,0
Inflace (HICP)	3,5	2,1	1,6	2,6	2,0	1,7
Saldo veř. rozpočtů	-5,2	-3,1	-3,0	-3,8	-3,4	-3,1
Veřejný dluh	45,5	48,0	49,5	87,2	89,9	90,3

Zdroj: Evropská komise - ekonomická prognóza zima 2013

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2013/pdf/ee1_en.pdf

Národní rozpočty zemí eurozóny budou pod dohledem Komise

Evropská komise bude schvalovat návrhy rozpočtů zemí eurozóny. V případě, že podle ní nebudou vyhovovat pravidlům EU, bude požadovat změny. Dohodli se na tom zástupci Rady EU s europoslanci. Nová pravidla obsažená v **tzv. dvojbaličku** budou platit od března.

Dosažená dohoda ukončila měsíce snah o nalezení kompromisu v otázce evropského rozpočtového dohledu.

Nové pravomoci Evropské komise by měly **posílit rozpočtovou disciplínu eurozóny a předejít dalším dluhovým krizím**.

Nový zákon hospodářského vládnutí EU doplní stávající rozpočtová pravidla zemí eurozóny, jež byla zavedena na konci roku 2011. Za překročení hranice deficitu a dluhu je možné potrestat stát finančními sankcemi.

Komise může podle nové dohody **vrátit návrh rozpočtu vládě s doporučeními na jeho přepracování** ještě před jeho schvalováním národním parlamentem. Bude také možné spustit přísný dohled nad zemí, která bude „ohrožena finančními potížemi“.

Dohoda by měla být formálně schválena v březnu. Evropská komise tedy bude posuzovat **rozpočty států na rok 2014**, přičemž **návrhy** by jí měly **vlády zaslat do 15. října** tohoto roku. Na postup Komise pak budou dohlížet členské státy a Evropský parlament.

Europoslanci požadují, aby se posudky Evropské komise zaměřily hlavně na zajištění růstu. **Škrty by se tedy neměly týkat investic s růstovým potenciálem**. Pokud Komise bude žádat snížení rozpočtu, nesmí se dotknout investic do vzdělání a zdravotní péče.

Dohoda je kompromisem, který ukončil dlouhá jednání mezi Radou, Evropským parlamentem a Komisí. Jejich **spor** spočíval hlavně **v otázce vytvoření evropského záchranného fondu**, jenž by měl zahrnovat i vzájemné ručení za dluhy a vydávání společných dluhopisů. Tomu odporuje hlavně německá vláda a několik dalších zemí eurozóny. Přejí si to naopak levicové a liberální frakce europoslanců.

Kompromisním řešením **se vytvoření fondu odkládá** s tím, že se otázkou následující rok bude zabývat skupina expertů. Výsledky své analýzy předloží v březnu 2014. Evropská komise by případně – pokud bude nalezeno konsensuální řešení – návrh na vytvoření fondu předložila před koncem současného mandátu, tedy do června 2014.

<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/pressroom/content/20130220IPR05941/>

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/narodni-rozpocty-zemi-eurozony-budou-pod-dohledem-komise-eu-010630>

ROZPOČET

Státy se dohodly na víceletém finančním rámci 2014–2020

Nově revidovaný návrh **víceletého finančního rámce (MFF) na období 2014–2020** předložený předsedou Evropské rady Hermanem Van Rompuyem evropským lídrům byl na summitu EU schválen. **Výše rozpočtu bude dosahovat 960 mld. eur** – bližší viz tabulka.



Události

Evropská unie se dohodla s USA na zahájení uzavření komplexní dohody o obchodu a investicích. Ta by měla přinést roční zisk až 0,5 % HDP pro Evropskou unii. Dále se dohodly na rychlém zavedení pravidel bankovní regulace BASEL III. 24 členských států EU podepsalo dohodu o jednotném patentu, svůj podpis připojila i Česká republika. Jednotný patent EU by měl snížit náklady na jeho získání v zemích Evropské unie. Komise představila balíček týkající se sociálních investic.

Oproti původnímu návrhu Hermana Van Rompuye, který byl odmítnut na listopadovém summitu, se jedná o další škrť ve výši 12 miliard eur. Původní plán Evropské komise počítal s více než bilionem eur. **Úspory se budou týkat hlavně kapitol pro konkurenceschopnost a nově plánovaného Nástroje na propojení Evropy.**

Úroveň platebního stropu byla ve srovnání s listopadovým návrhem snížena z 935 miliard eur na **908,4 miliard**, což požadoval britský premiér David Cameron.

Předseda Evropského parlamentu Martin Schulz v průběhu jednání znovu varoval, že Evropskou radou projednávaný návrh rozpočtu můžou europoslanci s poměrně velkou pravděpodobností zamítnout.

Problematické bylo vyjednávání ohledně tzv. rabatů, tedy kompenzací pro některé čisté plátce do rozpočtu EU. **Britský rabat** zůstal zachován, **nizozemský rabat**, který původně činil cca 1 miliardu eur ročně, měl ale být snížen na 650 milionů eur za rok. Nizozemský premiér proto návrh Van Rompuye odmítal. Nakonec pro Nizozemsko vyjednal o 45 milionů více.

Rakousko mělo o svoji kompenzaci přijít docela, nakonec mu bude do roku 2016 postupně vyplaceno 60 milionů eur. **Švédsku** měl být rabat snížen asi o polovinu na 160 milionů eur, i jemu se ale podařilo vyjednat ještě 25 milionů eur ročně navíc oproti původnímu návrhu.

Český premiér Petr Nečas se snažil vyjednat více peněz pro Českou republiku. V návrhu bylo Česku přiděleno o 400 milionů eur z kohezní politiky více, tím by se dostalo na celkových 20 miliard eur. Nečas ale požadoval další navýšení, a to o jednu miliardu eur oproti původnímu listopadovému návrhu. Argumentoval přitom údajně tím, že ostatní státy (konkrétně Polsko) měly dostat větší kompenzace. Nakonec bylo **České republice přiděleno 20,5 miliard eur, tedy o 900 milionů více než v původním návrhu.** Více k tématu viz rubrika Sloupek Komise na straně 7.

<http://www.consilium.europa.eu/homepage/highlights/mff-agreed-by-eu-leaders?lang=cs>

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/dohoda-o-rozpoctu-eu-na-pristich-sedm-let-by-la-mez-evropskymi-lidry-uzavrena-010597>

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Jednání o transatlantickém obchodním a investičním partnerství mezi EU a USA

Mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými má dojít ke **komplexní dohodě o obchodu a investicích**. Tato dohoda by tak měla obrovský význam, protože by byla **největší uzavřenou obchodní dohodou** mezi těmito velmocemi a mohla by představovat **celkový roční zisk až 0,5 % HDP pro Evropskou unii** a 0,4% růst HDP pro Spojené státy.

Podoba tohoto transatlantického obchodního a investičního partnerství by měla **překročit rámec tradičního odstranění cel a otevření trhů**, pokud jde o investice, služby a veřejné zakázky. Cílem jednání, která proběhla začátkem února ve Washingtonu, je dojít k vzájemnému sblížení v následujících oblastech:

Přístup na trh

V rámci této dohody bude snaha o co **největší zjednodušení cel a odstranění poplatků v rámci transatlantického obchodu s průmyslovými výrobky a zemědělskými produkty**. Dále chtějí obě strany otevřít své trhy se službami v nových sektorech. V oblasti investic budou chtít obě velmoci dosáhnout co **nejvyšší úrovně liberalizace a ochrany investic**, kterou obě strany dosud sjednaly v rámci jiných obchodních dohod. Další projednávanou oblastí bude zadávání veřejných zakázek.



Otázky regulace a necelní překážky k integrovanějšímu transatlantickému trhu

Cílem této obchodní dohody je **snížit podnikům zbytečné náklady a průtahy** a taktéž **zaručit vysokou úroveň ochrany zdraví, bezpečnosti, ochrany spotřebitele a životního prostředí**, orientující se primárně na sjednocení pravidel, postupů, technických překážek a norem pro výrobky, které jsou momentálně největší překážkou transatlantického obchodu.

Řešení společných globálních obchodních výzev a příležitostí

V této oblasti budou dotčena **práva duševního vlastnictví**, ve snaze zachování a podpory vysoké úrovně ochrany duševního vlastnictví, dále **obchod a udržitelný rozvoj**, další výzvy



a příležitosti s globálním významem a pracovní skupina na vysoké úrovni pro zaměstnanost a růst

Evropská unie a Spojené státy nyní odstartují vnitřní postupy, které povedou k vlastnímu zahájení jednání v nejbližším možném termínu.

EU a USA se dohodly na rychlém zavedení pravidel regulace bank

Podle ČTK se Evropská unie a USA na společném jednání ve Washingtonu dohodly na rychlém zavedení pravidel bankovní regulace BASEL III. Podle komisaře pro vnitřní trh a služby Michela Barniera nová pravidla zpřísňují požadavky na kapitálovou přiměřenost bank a jsou prozatím nejdůležitější reakcí na finanční krizi z let 2007–2009.

Účelem nových pravidel je přimět banky, aby si udržovaly adekvátní rezervy na krytí případných ztrát. Pokud budou nová pravidla fungovat, nebude již příště nutno ztrátové banky sanovat z veřejných rozpočtů.

Pravidla BASEL III se budou zavádět postupně a podle dnešních plánů to může trvat až 6 let. Měly by tedy kompletně platit od roku 2019.

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-95_cs.htm

JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH

ČR podepsala dohodu o vzniku jednotného patentu EU

Dlouholeté spory o vznik jednotné patentové ochrany v EU skončily. Ministři členských států podepsali tzv. patentový balíček, který kromě evropského patentu s jednotným účinkem obsahuje také dohodu o jednotném patentovém soudu a nařízení o překladech. Počítá se s tím, že první společné patenty budou uděleny již na počátku příštího roku.

Kromě České republiky vznik jednotného patentu EU podpořily i další země. Itálie a Španělsko v minulosti vyjádřily opakovaný nesouhlas s navrženým principem, který počítá s překladem patentů a jejich průvodní dokumentace do trojice jazyků: angličtiny, němčiny a francouzštiny. I přes tyto výhrady ale Itálie dohodu nakonec podepsala, Španělsko nikoli.

Svůj podpis pod tuto dohodu ale prozatím nepřipojilo Bulharsko, které v současné době prochází vládní krizí, a Polsko. Delegace Polské republiky svůj odmítavý postoj vysvětlila obavami z negativních dopadů patentů na národní ekonomiku. Nevyloučila ale, že v budoucnosti svůj názor nezmění. Celkem tedy dohodu podepsalo 24 členských zemí.

Rozhodnutí o zřízení Jednotného patentového soudu budou použitelná ve všech zemích, kterých se tato posílená spolupráce týká.

Evropská komise si od společného patentu slibuje až **80% snížení nákladů na získání patentu v zemích Evropské unie**. Současný systém je totiž až 60ti násobně dražší než například v Číně, což působí negativně na konkurenceschopnost evropských podniků.

Aby dohoda vstoupila v platnost, musí být ratifikována alespoň ve 13 členských státech.

<http://www.consilium.europa.eu/homepage/highlights/agreement-on-unified-patent-court-signed?lang=cs>

<http://www.euractiv.cz/podnikani-a-zamestnanost/clanek/cr-po-depsala-historickou-dohodu-o-vzniku-jednotneho-patentu-eu-010623>

ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ POLITIKA

Kam by měly podle Evropské komise směřovat sociální investice?

Evropská komise představila legislativní balíček týkající se sociálních investic, který obsahuje návrh reformy v sociální oblasti, a současně vyzvala členské státy, aby modernizovaly své systémy sociální ochrany.

Balíček zahrnuje řadu oblastí sociální ochrany od pomoci znevýhodněným dětem, přes návrhy na řešení bezdomovectví, po reformy vedoucí k aktivaci pracovního trhu. Evropská komise se tímto reformním rámcem snaží reagovat na dopady hospodářské krize. Právě v jejím důsledku je totiž v některých členských státech rekordně vysoká nezaměstnanost.

Návrh například předpokládá, že banky budou mít povinnost zřizovat základní bezplatné účty. Podle představ Evropské komise by se balíček sociálních investic také měl stát součástí tzv. evropského semestru, který se zaměřuje na koordinaci fiskálních politik. Součástí návrhu jsou i tzv. zelené daně či přesun čtvrtiny peněžních prostředků z kohezních fondů do sociální politiky.

Podle kritických hlasů však sdělení Evropské komise nepředstavuje nic jiného, než nezávazný soubor doporučení pro členské státy.

Samostatnou kapitolou je problematika nezaměstnanosti mladých lidí, která v některých členských státech, hlavně ve Španělsku či Itálii, dosahuje rekordních úrovní. Evropská komise na tento problém reagovala již minulý rok návrhem na vytvoření systému tzv. záruk pro mladé. Ten by měl mladým lidem do 25 let garantovat pracovní místo, stáž nebo další vzdělání do čtyř měsíců od opuštění vzdělávacího systému. V současném návrhu rozpočtu EU na období 2014–2020 je pro ně vyčleněno 6 miliard eur.

http://ec.europa.eu/news/employment/130220_cs.htm

<http://www.euractiv.cz/socialni-politika/clanek/kam-by-mely-podle-evropske-komise-smerovat-socialni-investice-010633>

ZDRAVÍ A OCHRANA SPOTŘEBITELE

Koňské maso mířilo i do ČR, Komise chystá kontroly

Koňské maso nesprávně označené jako hovězí se našlo v hamburgerech, lasagních a boloňských špagetách především ve Spojeném království, Francii a Švédsku, ale i v masových kuličkách prodávaných v maloobchodních řetězcích IKEA. Nedeklarované koňské maso se dostalo i do **České republiky**.

Koňské maso samo o sobě není zdraví škodlivé, ale veterináři podávají koním **léky, které nejsou určeny k lidské konzumaci**.

Evropský parlament pak zařadil jednání o skandálu s koňským masem jednání Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI). **Europoslanci požadují přísnější regulaci**.

Evropská komise doporučila vytvořit **koordinovaný plán kontrol na vyšetření podvodů a posílení spotřebitelské důvěry**, která se v souvislosti se současnou aférou značně snížila. V průzkumu, který publikovala britská Spotřebitelská výzkumná společnost, 65 % respondentů uvedlo, že kvůli skandálu méně důvěřuje tomu, co je uvedeno na obalech potravin.

EU bude členským státům, které se do plánu zapojí, **poskytovat finanční podporu ve výši 25 %**. Kontroly začnou neprodleně a budou trvat jeden měsíc s možností prodloužení o další dva měsíce. Členské státy musejí případné nálezy kontrol okamžitě oznamovat Komisi.

Plán počítá s **kontrolami výrobků**, jejichž obaly uvádějí, že se jedná o hovězí maso. Cílem kontrol je odhalení koňského masa. Označování výrobků jako hovězí v případě, že obsahuje i další druhy masa, je **v rozporu se současnou legislativou EU**.

Kontroly se také budou týkat koňského masa, které by mohlo obsahovat veterinářské prostředky, jež jsou v potravinářském průmyslu nelegální. Konkrétně se jedná o **látku phenylbutazon**, která má podle Federace evropských veterinářů „**nepřijatelné vedlejší efekty**“ na lidské zdraví. Koně, které se pomocí této látky léčily, se nesmí dostat na jatka a následně do potravinových výrobků. Federace proto navrhuje vytvoření centralizovaného evidenčního rejstříku tzv. „koňských pasů“. Tím by se podle jejích expertů předešlo duplikování těchto pasů a snížilo se riziko, že se koňské maso obsahující léčiva dostane do potravinového řetězce.

<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/content/20130214STO05852/>

<http://www.euractiv.cz/zemedelstvi0/clanek/konske-maso-mozna-mirilo-i-do-cr-komise-chysta-kontroly-010621>

VNĚJŠÍ VZTAHY

Ukrajina má na splnění podmínek EU čas do května

Po roční odmlce se uskutečnil summit EU-Ukrajina. Ukrajinský prezident Viktor Janukovyč na něm zdůraznil zájem své země přibližovat se evropské integraci. Představitelé EU na Ukrajinu apelovali, aby pracovala na „**hmatatelném pokroku**“ ohledně lidských práv. Dali jí čas do května.



Evropská unie obnovila své vztahy s Ukrajinou, které byly od minulého roku na bodu mrazu v důsledku uvěznění opoziční političky Julije Tymošenkové. Její odsouzení evropská představitelé vnímají jako politický proces a zásah do lidských práv, což v demokratických státech nemá místo. Loňský summit byl kvůli tomu dokonce poprvé po patnácti letech odvolán.

Po řadě měsíců váhání a vyčkávání se v Bruselu setkali představitelé EU s prezidentem Ukrajiny Viktorem Janukovyčem. Snažili se najít cestu k uzavření asociační dohody mezi EU a Ukrajinou, která je již od roku 2011 připravena k podpisu. Předseda Evropské rady Herman Van Rompuy v tomto ohledu vymezil hlavní oblasti, kde před podepsáním musí dojít k pokroku:

- Jedná se především o otázku „**selektivní spravedlnosti**“, která odkazuje právě na uvěznění bývalé premiérky Tymošenkové a ministra vnitra její vlády Jurije Lucenka.
- Další oblasti souvisí s pochybnostmi o demokratičnosti říjnových parlamentních voleb a následných reforem soudnictví.

Ukrajinský velvyslanec při EU v Bruselu však nedávno uvedl, že jeho země odmítne jakékoli podmínky pro podepsání dohody. Stálý předseda Evropské rady Herman Van Rompuy i předseda Evropské komise José Manuel Barroso ale na summitu zdůraznili, že se nejedná o dodatečné požadavky. Zmíněné podmínky jsou již obsažené v návrhu asociační dohody, podobně jako v dohodě o volném obchodu, která je také připravena k podpisu.

Kromě diskusí o asociační dohodě představitelé EU i Ukrajiny debatovali o předsednictví Ukrajiny v Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/135666.pdf

<http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/clanek/ukrajina-ma-na-splneni-podminek-eu-cas-do-kvetna-010638>

Zastoupení Evropské komise v ČR naplňuje Měsíčník EU aktualit příspěvkem do rubriky „Sloupek Komise“. V tomto čísle se věnuje víceletému finančnímu rámci 2014–2020. Článek představuje několik základních faktů o víceletém finančním rámci. Dále se zaměřuje na dohodu z počátku února, kdy se podařilo dosáhnout dohody o výši celkového stropu výdajů. Konečná podoba však bude záviset i na rozhodnutí Evropského parlamentu.

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC 2014–2020 – JAK SE RODÍ DOHODA

Když na posledním únorovém zasedání Evropské rady její předseda Herman Van Rompuy po téměř 26 hodinách nepřetržitého vyjednávání oznámil na Twitteru „Máme dohodu...čekání se vyplatilo“, mohl nezasvěcený konzument sdělovacích prostředků lehce nabýt dojmu, že předsedové vlád a prezidenti 27 členských států Evropské unie už vědí, jak bude rozpočet EU až do roku 2020 vypadat. Obzvláště když se řada z nich záhy označila za vítěze a odcestovala z Bruselu domů.

Ve skutečnosti bylo toto dlouhé jednání jen jedním z mnoha, která se ještě na téma víceletého finančního rámce (neboli MFF, jak se podle anglického termínu Multiannual Financial Framework v bruselské hantýrce rámec označuje) budou v blízké budoucnosti pravděpodobně konat.

O konečné výši prostředků, které budou Evropské unii do roku 2020 k dispozici, totiž nerozhodují jen nejvyšší představitelé členských států. A taktéž nejde při jednáních jen o peníze. Abyste se mohli v nadcházejícím vývoji lépe orientovat, nabízíme přehled několika základních faktů o MFF.

- MFF není rozpočet – stanovuje nejvyšší povolené výdaje, které bude moci Evropská unie ročně vynaložit v následujících letech v jednotlivých oblastech, a současně stanovuje strop pro celkový objem prostředků pro celé období 2014–2020. Jednotlivé roční rozpočty jsou schvalovány zvlášť, ovšem v rámci limitů stanovených MFF.
- Při vyjednávání o MFF nejde jen o výši prostředků, cílem je v hrubých obrysech vymezit budoucí rozpočty pomocí:
 - výdajových stropů, které stanoví, kolik nejvýše může EU vyčerpat;
 - definování programů stanovujících, na co mohou být prostředky využity;
 - stanovení pravidel, podle kterých budou rozpočty financovány.
 MFF tedy do velké míry ovlivňuje podobu politik EU a limity jejich výdajů na období až 7 let.
- Jednání o MFF probíhají mezi třemi stranami. Jsou jimi Evropská komise, Rada a Evropský parlament. Evropská komise připravuje první návrh MFF. Politická dohoda Evropské rady (tedy nejvyšších představitelů členských států EU) následně vymezuje hlavní mantinely pro jednání Rady. Ta rozpočet společně s parlamentem schvaluje.
- V Radě se zástupci všech členských států snaží dosáhnout shody. Jednání probíhají na čtyřech úrovních, na kterých zasedají techničtí experti (pracovní skupiny), velvyslanci (tzv. výbor stálých zástupců), ministři (Rada) a nejvyšší představitelé států (Evropská rada).

5) MFF není jeden dokument, ale balíček přibližně 75 legislativních aktů, které se schvalují odlišnými postupy:

- nařízení o MFF schvaluje Rada jednomyslně po souhlasu Evropského parlamentu,
- pět právních předpisů o vlastních zdrojích EU přijímá Rada buď jednomyslně (základní dokument), nebo kvalifikovanou většinou (prováděcí předpisy). Přijetí dokumentů je podmíněno souhlasem nebo stanoviskem Evropského parlamentu,
- konkrétní legislativní akty pro jednotlivé oblasti politik se schvalují tzv. řádným legislativním postupem. To znamená, že Rada a Evropský parlament rozhodují společně.



V dohodě z počátku února je stanoven celkový strop výdajů ve výši 960 miliard eur rozdělený následovně:

Návrh víceletého finančního rámce (MFF) na roky 2014–2020

	2014-20 v mil. EUR	2007-13 v mil. EUR	Srovnání v %
Chytrý a inkluzivní růst	450 763	446 310	1,0
Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	125 614	91 495	37,3
Hospodářská, sociální a územní soudržnost	325 149	354 815	-8,4
Udržitelný růst: přírodní zdroje	373 179	420 682	-11,3
Bezpečnost a občanství	15 686	12 366	26,8
Globální Evropa	58 704	56 815	3,3
Správa	61 629	57 082	8,0
Kompenzace	27	n/a	n/a
Závazky celkem	959 988	994 176	-3,5
jako procento HND	1,00%	1,12%	
Platby celkem	908 400	942 778	-3,7
jako procento HND	0,95%	1,06%	

Zdroj: Rada Evropské unie

Na konečnou podobu MFF, který bude v případě přistoupení Chorvatska závazný i pro Unii o 28 členských státech, si ještě budeme muset počkat. Důvodem jsou vyjádření lídrů několika frakcí v Evropském parlamentu, kteří krátce po zasedání Evropské rady vyjádřili svou nespokojenost s návrhem.

Více o MFF naleznete na stránkách europa.eu/newsroom/highlights/multiannual-financial-framework-2014-2020/.

V rubrice Informační servis zobrazujeme nadcházející zasedání klíčových rozhodovacích orgánů Evropské unie, které jsou doplňovány dalšími významnými událostmi typu mezinárodních summitů se světovými velmocemi apod.

Agenda jednání těchto klíčových orgánů je s ohledem na její maximální aktuálnost připravována často jen několik dní před vlastním jednáním a je možno ji vyhledat na tomto odkazu:

<http://europa.eu/newsroom/calendar/>

Zasedání klíčových institucí EU

4. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Euroskupina	
4. – 5. 3. 2013	Dublin, Irsko
- Neformální setkání ministrů zdravotnictví	
5. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro hospodářské a finanční záležitosti	
7. – 8. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro spravedlnost a záležitosti vnitra	
11. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro zahraniční záležitosti	
11. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro všeobecné záležitosti	
11. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku	
11. – 14. 3. 2013	Štrasburk, Francie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
14. – 15. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Evropské rady	
18. – 19. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov	
21. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady pro životní prostředí	
22. – 23. 3. 2013	Dublin, Irsko
- Neformální setkání ministrů zahraničních věcí	
27. – 28. 3. 2013	Brusel, Belgie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
12. – 13. 4. 2013	Dublin, Irsko
- Euroskupina	

Přístup ke dni 28.2.2013



Cílem rubriky Drobnohled je podívat se detailněji na aktuální témata, která hýbou evropskou politikou. V březnovém čísle se zabýváme tématem, které vzbudilo ve finančních i politických kruzích velký rozruch – konkrétně volebním patem v Itálii. Z pouze těsného vítězství se mohla radovat středolevá formace vedená svým lídrem Pier Luigim Bersanim, které na záda dýchá politicky nesmrtelný Silvio Berlusconi. Budou se volby v Itálii opakovat? A jaký to může mít dopad na stabilitu eura?

PARLAMENTNÍ VOLBY V ITÁLII A MOŽNÉ NÁSLEDKY

Italské parlamentní volby byly známým rizikem, ale obecně se počítalo s tím, že bez větších problémů vyhraje koalice levého středu vedená Pier Luigim Bersanim. Navštědčovaly tomu také zveřejňované průzkumy volebních preferencí, které doslova do poslední chvíle tuto variantu potvrzovaly. Bohužel Bersani ztratil solidní náskok a na jeho úkor získali populisté Silvia Berlusconiho (pravý střed) a Beppe Grillo s Hnutím pěti hvězd (těžko politicky zařaditelný). Propadla středová koalice vedená technokratickým premiérem Mariem Montim.

Možné koalice (Bersani – Berlusconi nebo Bersani – Grillo) momentálně nevypadají průchodně, protože Bersani nechce spolupracovat se zdiskreditovaným Berlusconiem (se kterým společně podporovali Montiho) a Grillo nechce spolupracovat s Bersanim. Jako pravděpodobné tak nyní vypadá opakování loňského scénáře z Řecka, kde bylo také nutné volby opakovat. V Řecku to na druhý pokus dopadlo dobře (i když těsně a se štěstím), v Itálii však hrozí další posílení populistických tendencí.

Bezprostřední ekonomický dopad voleb je omezený, protože se odcházející Montiho technokratické vládě podařilo nastavit relativně velmi dobrý fiskální kurz. Itálie tak patří ke státům s nejnižším rozpočtovým deficitem v rámci EMU a bez nákladů na obsluhu svého obrovského dluhu (tzv. primární deficit) je dokonce v přebytku. Právě výše zadlužení v kombinaci s dlouhodobě prakticky stagnující ekonomikou je hlavním problémem. Aby bylo možné dluh splácet je nutné rozběhnout ekonomiku a aby bylo možné rozběhnout ekonomiku jsou nutné reformy. A do těch se Italům nechce a proto, že se jim do nich nechce, získávají populisté.

Hlavní negativní vliv má aktuálně zvýšená nejistota plynoucí z výsledků voleb, která má citelný negativní dopad na finanční trhy. Nejvýrazněji se to projevilo v růstu rizikové přírážky u italských státních dluhopisů, ale také u státních dluhopisů dalších států postižených dluhovou krizí a fiskální restrikcí (například u Španělska). Opět tak ožil příznak vytlačení těchto států z finančních trhů a volby mezi jejich záchranou anebo bankrotem.

Riziko bankrotu v očích trhu podstatně snížil závazek prezidenta ECB Maria Draghiho udělat pro záchranu eura cokoli. Toto "cokoli" zkonkrétně v podobě programu OMT (outright monetary operations), jehož obsahem jsou nákupy státních dluhopisů na sekundárním trhu, však má také svoje meze. Konkrétně se stát, jenž o tuto formu pomoci požádá, musí zavázat, že bude ctít konsolidační a reformní program v rámci ESM (*European stability mechanism* – Evropský stabilizační mechanismus). A Italové reformovat odmítají.

Výsledek italských voleb znovu ukázal hrozící riziko populismu. Naposledy jsme si ho připomněli při loňských volbách v Řecku, kde v parlamentních volbách se štěstím

na druhém místě skončila populistická euroskeptická strana SYRIZA. Při hodnocení rizik vývoje v eurozóně se podle mého názoru dost často nedoceňuje možnost masivního příklonu voličů k populistickým stranám. Nešlo by o nic jiného než o odmítnutí zodpovědnosti za minulý vývoj a její shazování čistě na „zkorumpované“ politiky (kteří ovšem reprezentovali své voliče a měli jejich mandát) a hledání jednoduchých řešení složitých problémů. Z toho přístupu pak vyplývají hesla propagující například vystoupení z eurozóny nebo i přímo nesplácení dluhů. Pokud by pokračovaly současné trendy může se Evropa dostat do situace, která v podstatě nebude rozumně řešitelná a nebude moci skončit jinak než rozpadem eurozóny.

Hlavní makroekonomické ukazatele Itálie

v %	2010	2011	2012	2013 ^e	2014 ^e
růst HDP	1,8	0,4	-2,2	-1,0	0,8
míra nezaměstnan.	8,4	8,4	10,6	11,6	12,0
inflace (HICP)	1,6	2,9	3,3	2,0	1,7
běžný účet p.b.*)	-3,5	-3,3	-0,7	0,6	0,8
deficit veř. rozpočtů *)	-4,5	-3,9	-2,9	-2,1	-2,1
veřejný dluh *)	119,2	120,7	127,1	128,1	127,1

Zdroj: Evropská komise – *ekonomický výhled, zima 2013, roky 2013 a 2014 odhad EK, *) vůči HDP*

Co se týká dalšího vývoje v Itálii jsem dost skeptický. Koaliční potenciál Hnutí pěti hvězd je minimální, Grillo by si spoluprací s kteroukoliv etablovanou stranou zničil image a pravděpodobně by rychle skončil jako u nás Věci veřejné. Velká koalice (Bersani + Berlusconi) je sice částečným řešením patové situace, ale se dvěma velkými riziky. Prvním je, že kvůli pokračování v zodpovědné, ale nepřijemné, politice budou voliči přecházet stále více ke Grillovi. Druhým je nevypočitatelný a nevyzpytatelný Berlusconi, který bude oportunisticky dělat, co mu v dané chvíli bude vyhovovat – podobně jako nedávno zničil reformní Montiho vládu tím, že jí stáhl podporu. Nové volby také těžko něco vyřeší, jejich hlavním rizikem je další růst váhy populistů.

Pro Evropu z celé situace neplyne nic dobrého, příznak konce společné měny eura v jeho současné podobě opět ožil. Pokud se Itálie odchýlí od reformního kurzu, nepomůže jí ani ECB, protože program OMT je přes ESM vázaný na striktní plnění reformních programů. Grillo navíc může sloužit jako vzor pro populisty v dalších státech. Úrodnou půdu by mohli mít nejen na těžce zkoušeném jihu Evropy, ale i ve státech typu Německa, kde se raději voličů nelíbí, že je jih zachraňován z jejich finančních prostředků.

Luboš Mokráš, Česká spořitelna (Research)



Hlavním tématem aktuálního čísla Měsíčníku EU aktualit je tentokrát tzv. Fiskální pakt, který je někdy nazýván i Fiskálním kompaktem. Jeho úkolem je koordinovat fiskální politiku členských států, aby nedocházelo k nadměrnému zadlužování některých z nich. Fiskální pakt začal platit v lednu letošního roku, v době uzávěrky Měsíčníku ho ratifikovalo 17 z 25 signatářských států. Mezi signatáři nejsou pouze dvě členské země Unie: Velká Británie a z našeho pohledu ne zcela pochopitelně i ČR.

FISKÁLNÍ PAKT – SMLOUVA O STABILITĚ, KOORDINACI A SPRÁVĚ V HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNII

1. ÚVOD

Potřeba řešit dluhovou krizi v Evropě si vyžádala přijetí nových kroků a opatření, která v zásadě můžeme rozdělit do těchto typů dle své povahy:

- **Fiskální opatření** – smyslem je poskytnout státům s omezeným přístupem na finanční trh půjčky. Hlavním nástrojem je v současnosti Evropský stabilizační mechanismus (ESM) s kapacitou až 500 miliard eur, ke kterému je třeba přičíst dalších 200 miliard eur, které zbyly z Evropského fondu finanční stability (EFSF).
- **Měnová opatření** – jsou vykonávána Evropskou centrální bankou a vedle mimořádných dlouhodobých operací (LTRO) sem aktuálně patří zejména program na intervence na sekundárních dluhopisových trzích (OMT) s cílem srazit výnosy problémových států na nižší ufinancovatelnou úroveň).
- **Tržní opatření** – jedná se o opatření, která jsou realizována na finančním trhu mezi držiteli státních dluhopisů a jejich emitenty – jednotlivými členskými státy. Aktuálně sem patří „dobrovolná“ dohoda (PSI) mezi držiteli řeckých státních

dluhopisů a řeckou vládou na odpuštění 74 % hodnoty držených obligací.

- **Systémová opatření** – mají podobu úpravy evropských norem s cílem upravit legislativní rámec tak, aby se do budoucna neopakovaly podobné dluhové krize. Patří sem jednak zpřísnění regulace v sektoru finančních služeb, jednak úprava dosavadní nevyhovující koordinace fiskálních politik jednotlivých členských států formou přijetí nové smlouvy – Fiskálního kompaktu.

Nově fungující Fiskální pakt, jako samostatná smlouva na úrovni primárního práva EU, má zajímavý vztah i k České republice. Naše země se spolu s Velkou Británií staly jedinými dvěma členskými státy EU, které se ke kompaktu nepřihlásily.

Objektivní analýza principu fungování Fiskálního kompaktu, včetně jeho smyslu a užitečnosti je proto aktuálním hlavním tématem tohoto čísla Měsíčníku EU aktualit. Na začátek si však připomeňme, že koordinaci fiskálních politik v měnové unii měl primárně zajišťovat Pakt stability a růstu.

2. PAKT STABILITY A RŮSTU

Zahájení fungování jednotného vnitřního trhu EU v roce 1992 vyvolalo myšlenku dalšího odbourání bariér při vzájemném přeshraničním obchodování tentokrát v měnové oblasti. Vždyť jednorázová devalvace domácí měny o například 10 % má stejný efekt, jako zavedení dovozních cel ve stejné výši. Nicméně může jednotná měnová politika úspěšně fungovat i bez opory jednotné fiskální politiky?

Účast v měnové unii totiž jednotlivým účastníkům nebrání, aby nevyužili situace a nežili na dluh – tedy umožňuje část nákladů dluhu v podobě tlaku na depreciaci přenést na celou měnovou zónu, zatímco výnosy z dluhu (tedy více peněz k dispozici) nesou především jednotlivé státy. V tomto smyslu se jedná o klasické jednání „černých pasažérů“.

Odpověď na zamezení tohoto jednání se zrodila v roce 1997 v Amsterdamu, kde byl ujednán tzv. Pakt stability a růstu (*Stability and Growth Pact - SGP*). Jeho smyslem nebylo sjednotit fiskální politiku členských států eurozóny, ale vynutit potřebnou fiskální disciplínu a jednotlivé národní rozpočtové politiky koordinovat do takové míry, aby umožnily bezproblémové fungování měnové zóny.

Tu zajišťuje Pakt stability a růstu tím způsobem, že požaduje po členských státech provádět takovou rozpočtovou politiku,

aby země udržela limit maximálně 3 % schodku veřejných financí vůči HDP a 60 % veřejného dluhu k HDP. U dluhu nad tuto hranici daná země musí každý rok vykázat uspokojivé tempo snižování.

Podle paktu jsou členské státy zavázány „držet ve střednědobém horizontu své rozpočtové pozice blízko vyrovnanosti nebo v přebytku“. Cíl je dle zakládajících smluv EU dostatečný k tomu „aby členskými státy umožnil vyrovnávat normální cyklické fluktuační a současně udržet rozpočtové deficity v rámci limitu vymezeném referenční hodnotou 3 % HDP.“

Samotný pakt se skládá ze dvou částí – preventivní a odrazující:

2.1. Preventivní část

V rámci opatření obsažených v preventivním pilíři musí členské státy dodávat roční zprávy o hospodaření a střednědobé rozpočtové strategii, jejichž podoba se liší podle účasti země v eurozóně:

- **stabilizační programy** (*stability programmes*) – pro členské státy eurozóny

- **konvergenční programy** (*convergence programmes*) – pro členské státy EU stojící mimo eurozónu

K programům následně zaujímá stanovisko Rada EU a Evropská komise, a pokud jsou se strategií nespokojeny, následují dvě možnosti:

- a) Na základě návrhu Komise může Rada EU vydat včasné varování (*early warning*) s cílem zabránit vzniku přílišného schodku.
- b) Pomocí včasných politických doporučení nezávazné povahy (*policy advice*) se může Evropská komise snažit o nápravu největších hříchů národních fiskálních politik.

Konvergenční i stabilizační programy se musí vztahovat k období začínajícímu předchozím rokem a kromě roku současného musí zahrnovat nejméně 3 roky nadcházející. Programy se ke Komisi podávají obvykle v prosinci. Musí obsahovat následující informace:

- Střednědobý cíl národní politiky, který ukazuje, že národní rozpočty jsou dlouhodobě udržitelné a jejich deficit je menší než 3 % HDP. Pokud země překračuje tento deficit, tak musí zároveň vypracovat plán, kterým ho sníží.
- Základní hospodářské předpoklady (podrobný popis národního hospodářství, jeho růstového potenciálu, trhu práce či monetární stability).
- Národní vlády musí věrohodně popsat prostředky, které povedou k naplnění rozpočtových cílů.
- Země stojící mimo eurozónu ke zprávě musejí přidat také podrobně rozepsané cíle jejich měnové politiky a jejich vztah k cenové stabilitě a stabilitě měnových kurzů.

Tyto informace Evropská komise následně ověří. Zaměří se na reálnost uvedených hospodářských předpokladů, ale i na to, zda navržené prostředky skutečně vedou k deklarovaným cílům. Důležitou otázkou je, zda střednědobý rozpočtový cíl poskytuje určitou rezervu, tak aby byl v případě nečekaných problémů cíl i přesto splněn. Evropská komise také ověřuje, zda jsou národní hospodářské politiky v souladu s hlavními směry hospodářské politiky (*The broad economic policy guidelines*).

2.2. Odrazující část – postup při nadměrném schodku

Druhá část Paktu stability a růstu upravuje kroky, které se spustí při postupu při nadměrném schodku (*Excessive Deficit Procedure*).

Tento postup při nadměrném deficitu se zahájí, jestliže schodek veřejných financí překročí prahovou hodnotu ve výši 3 % vůči HDP. Je-li rozhodnuto, že je schodek nadměrný ve smyslu Smlouvy, vydá Rada EU dotčeným členským

státům doporučení, aby nadměrný schodek odstranily, a poskytne jim k tomu určitý čas. Nedodržení doporučení vede k dalším krokům, včetně možnosti sankcí pro členské státy eurozóny.

Sankce uvedené v Paktu stability a růstu

V případě nadměrného deficitu může být na státy eurozóny uplatněna sankční procedura. V prvním roce postižený stát skládá neúročené depozitum ve výši 0,2 % svého HDP + 1/10 rozdílu mezi skutečným deficitem k HDP a limitní hodnotou. Ve druhém roce se výše neúročeného depozita zvyšuje maximálně na 0,5 % HDP. A ve třetím roce bez sjednané nápravy se neúročené depozitum přeměňuje v pokutu.

I přes velice časté porušování fiskální disciplíny a aplikaci procedury při nadměrném deficitu nikdy nebyl žádný stát sankcionován. Důvodem je schvalovací mechanismus, kdy návrh na sankci dává Evropská komise, nicméně o jejím uvalení rozhodují samy členské státy (vč. států, na něž má být sankce uvalena).

2.3. Reformy Paktu stability a růstu

Už původní Pakt stability a růstu znal výjimky – pokud se jednalo o dočasný deficit způsobený nečekanou událostí a v nejbližších letech se měly vrátit do limitu, mohl být rozhodnutím Rady odpuštěn. To se například stalo v roce 2003 Německu a Francii, a Rada je za to dodnes od menších států kritizována. V roce 2005 byla schválena reforma Paktu stability a růstu (Council regulation 1055/2005), která se zaměřovala na zvýšení flexibility Paktu.

Změny nespočívaly v korekci základních kritérií; základní pravidla (limity 3 % HDP u rozpočtového schodku, resp. 60 % u veřejného dluhu) nebyly zpochybněny a ohroženy. Problém je však v tom, že začaly být uplatňovány více na míru problémům jednotlivých členských států a v průběhu určitých fází hospodářského cyklu tolerují určité projevy fiskální nedisciplinovanosti. Hodnocení, dodržování a vymáhání pravidel hry je od reformy do jisté míry podřízeno prováděním strukturálních reforem, například reforem penzí (krátkodobě negativní dopady na veřejné finance při provádění reformy penzí nemohou vyvolat proceduru při nadměrném deficitu).

Díky reformě sankce nemusely být uvaleny v případě, že porušení pravidel bude malé a dočasné a finanční prostředky budou použity na:

- posílení mezinárodní solidarity,
- dosažení evropských politických cílů, zejména pak sjednocení Evropy,
- investice do vzdělání, inovací, vývoje a boje proti nezaměstnanosti,
- veřejné investice,
- snižování zadlužení,
- penzijní reformu (země, které zahájí penzijní reformu,

budou moci z deficitu tyto investice „odepisovat“ po dobu pěti let; v prvním roce 100 % nákladů, v následujících letech 80 %, 60 %, 40 % a 20 %).

Od roku 2005 platná pravidla v podstatě umožňují každému členskému státu individuálně zdůvodnit, proč nebyl schopen dodržet práh fiskální disciplíny. Každý stát individuálně bude mít příležitost a prostor zdůvodnit, zda vyšší deficit nebyl

vyvolán faktory, které nová pravidla Paktu stability a růstu po přechodnou dobu tolerují (hospodářská situace, reformy, nutné jednorázové výdaje). Celkovým efektem této reformy tak nebylo napravení nevhodného schvalovacího mechanismu, nýbrž spíše změkčení pravidel daných Paktem, což se naplno projevilo po roce 2009 ve formě dluhové krize ve velké části zemí eurozóny.

3. FISKÁLNÍ PAKT

Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii mezi:

- Belgickým královstvím,
- Bulharskou republikou,
- Dánským královstvím,
- Spolkovou republikou Německo,
- Estonskou republikou,
- Irskem,
- Řeckou republikou,
- Španělským královstvím,
- Francouzskou republikou,
- Italskou republikou,
- Kyperskou republikou,
- Lotyšskou republikou,
- Litevskou republikou,
- Lucemburským velkovévodstvím,
- Maďarskem,
- Maltou,
- Nizozemským královstvím,
- Rakouskou republikou,
- Polskou republikou,
- Portugalskou republikou,
- Rumunskem,
- republikou Slovinsko,
- Slovenskou republikou,
- Finskou republikou a
- Švédským královstvím,

známá též jako fiskální pakt, vstoupila dne 1. ledna 2013 v platnost.

Touto smlouvou se smluvní strany (členské státy Evropské unie, zatím mimo Spojené království a České republiky) zavazují posílit hospodářský pilíř hospodářské a měnové unie přijetím souboru pravidel pro zpřísnění rozpočtové kázně prostřednictvím rozpočtového paktu, jakož i posílit koordinaci svých hospodářských politik a zlepšit správu eurozóny, a podpořit tak dosažení cílů Evropské unie v podobě udržitelného růstu, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti.

3.1. Ratifikace fiskálního paktu

Po podpisu fiskálního paktu premiéry či prezidenty signatářských zemí muselo dojít k její ratifikaci v souladu s ústavními pravidly těchto zemí, většinou parlamentní cestou (výjimkou je Irsko, kde proběhlo referendum). K datu uzávěrky tohoto čísla Měsíčníku byl pakt ratifikován v 17 zemích.

Proces ratifikace fiskálního paktu

	Ratifikace	V platnosti od
Rakousko	30. 7. 2012	1. 1. 2013
Belgie	-	-
Bulharsko	-	-
Kypr	26. 7. 2012	1. 1. 2013
Německo	27. 9. 2012	1. 1. 2013
Dánsko	19. 7. 2012	1. 1. 2013
Estonsko	5. 12. 2012	1. 1. 2013
Španělsko	27. 9. 2012	1. 1. 2013
Francie	26. 11. 2012	1. 1. 2013
Řecko	10. 5. 2012	1. 1. 2013
Maďarsko	-	-
Itálie	14. 9. 2012	1. 1. 2013
Irsko	14. 12. 2012	1. 1. 2013
Litva	6. 9. 2012	1. 1. 2013
Lucembursko	-	-
Lotyšsko	22. 6. 2012	1. 1. 2013
Malta	-	-
Nizozemsko	-	-
Portugalsko	25. 7. 2012	1. 1. 2013
Polsko	-	-
Rumunsko	6. 11. 2012	1. 1. 2013
Švédsko	-	-
Finsko	21. 12. 2012	1. 1. 2013
Slovinsko	30. 5. 2012	1. 1. 2013
Slovensko	17. 1. 2013	1. 2. 2013

Zdroj: Rada EU, stav k 21. 2. 2013



Téma

Ve výše uvedené tabulce ze zemí Evropské unie chybí Spojené království a Česká republika, které se k této smlouvě zatím připojit nechtějí.

Aby tato smlouva vstoupila v platnost, bylo nutné, aby ji ratifikovalo minimálně 12 zemí eurozóny. Tato podmínka byla splněna a k těmto 12 státům používajícím euro:

- Estonsko,
- Finsko,
- Francie,
- Itálie,
- Irsko,
- Kypr,
- Německo,
- Portugalsko,
- Rakousko,
- Řecko,
- Slovinsko,
- Španělsko

se 17. ledna 2013 ještě připojilo Slovensko.

Na ratifikaci se tedy ze zemí eurozóny čeká ve státech Beneluxu a na Maltě. V Irsku o ratifikaci bylo rozhodnuto v referendu. Irsko se tak stalo jedinou zemí, kde o fiskálním paktu rozhodovali voliči.

Ratifikační proces podstoupily i další státy Evropské unie. Mimo eurozónu ratifikace proběhla v Dánsku, Litvě, Lotyšsku a Rumunsku. Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii byla ratifikována a je tak zatím platná v 17 zemích Evropské unie. Ve zbylých osmi státech, které tuto smlouvu podepsaly 2. března 2012, je otázka ratifikace otevřená. Blízko k přijetí mají v Polsku, kde 20. února 2013 poslanci schválili fiskální pakt. Polskému prezidentovi je tak umožněno, aby tuto smlouvu ratifikoval. Počínaje 1. březnem 2013 je ratifikací fiskálního paktu podmíněno poskytnutí finanční pomoci na základě nových programů v rámci stálého záchranného fondu Evropského stabilizačního mechanismu (o Evropském stabilizačním mechanismu si můžete přečíst v našem Měsíčníku EU aktualit číslo 110 z listopadu 2012, který vyšel v listopadu minulého roku).

Než Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii mohla vejít v platnost, docházelo k mnoha jednáním. Už na konci roku 2011 se na zasedání Evropské rady dohodly hlavy států a předsedové vlád členských zemí eurozóny k vytvoření nové mezivládní smlouvy. Dne 30. ledna 2012 byla po několika týdnech jednání schválena podoba fiskálního paktu všemi vedoucími představiteli Evropské unie (krom Spojeného království a České republiky).

Tato smlouva byla podepsána 2. března 2012 a mohla vstoupit v platnost 1. ledna 2013 po ratifikaci nejméně 12 zemí eurozóny, což bylo splněno. Tato smlouva by měla

být začleněna do smluv, na nichž je založena Evropská unie, jakmile to bude možné. Ve lhůtě nejvýše pěti let ode dne vstupu této smlouvy v platnost budou na základě vyhodnocení zkušeností s jejím plněním přijaty v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie nezbytné kroky s cílem začlenit obsah této smlouvy do právního rámce Evropské unie.

Státy eurozóny jsou touto smlouvou vázány od prvního dne měsíce následujícího po uložení jejich ratifikačních listin. Na ostatní členy Evropské unie se vztahuje ke dni podpisu této smlouvy výjimka z účasti na jednotné měně, a mohou být až do zrušení této výjimky vázány pouze těmi ustanoveními hlavy III (rozpočtový pakt) a IV (koordinace hospodářských politik a konvergence) této smlouvy, o nichž při uložení své ratifikační listiny či k pozdějšímu dni oznámení hodlají být vázány.

3.2. Rozpočtový pakt

Klíčovou částí Fiskálního paktu je jeho hlava III. nazvaná Rozpočtový pakt.

V hlavě III fiskálního paktu jsou uvedena pravidla pro státy, které se k němu rozhodnou připojit a jež budou uplatňovat a do jednoho roku od vstupu platnosti této smlouvy přijmou závazné a trvalé právní předpisy přednostně na úrovni ústavní či takové, u které je jiným způsobem zaručeno, že předpisy budou v plném rozsahu respektovány a dodržovány po celou dobu vnitrostátního rozpočtového procesu.

Hlavní požadavek paktu

Veřejné rozpočty smluvních stran mají být vyrovnané nebo přebytkové. **Ročním strukturálním saldem veřejných financí** se rozumí roční cyklicky očištěné saldo bez vlivu jednorázových a dočasných opatření.

Pokud **saldo nepřekročí spodní limit strukturálního schodku ve výši 0,5 % hrubého domácího produktu** v tržních cenách, považuje se pravidlo o vyrovnaném rozpočtu za dodržené.

Smluvní strany Fiskálního paktu též zajistí rychlé směřování ke svému střednědobému cíli ve smyslu revidovaného Paktu o stabilitě a růstu. Harmonogram tohoto směřování navrhne Evropská komise s přihlédnutím k rizikům z hlediska udržitelnosti, jimž daná země čelí. Pokrok při naplňování tohoto cíle se vyhodnocují na základě celkového posouzení, v němž je strukturální saldo použito jako měřítko, včetně analýzy výdajů očištěných o vliv diskrečních opatření na straně příjmů, v souladu s revidovaným Paktem o stabilitě a růstu.

Smluvní strany se mohou od svého střednědobého cíle či od cesty k jeho postupnému dosažení odchýlit pouze dočasně v případě výjimečných okolností. Pokud však smluvní strany mají poměr **veřejného dluhu k HDP v tržních cenách**

výrazně nižší než 60 % a jsou-li rizika z hlediska dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí nízká, **může spodní limit střednědobého cíle odpovídat strukturálnímu schodku ve výši maximálně 1,0 % HDP v tržních cenách.**

Je-li zjištěno závažné odchylení od střednědobého cíle nebo od cesty k jeho postupnému dosažení, je automaticky aktivován mechanismus nápravy. Mechanismus zahrnuje povinnost dotčené smluvní strany provést opatření k nápravě odchylek během určitého období. Tento mechanismus zavedou smluvní strany na vnitrostátní úrovni na základě společných zásad, které navrhne Evropská komise a které se budou týkat zejména povahy, rozsahu a harmonogramu nápravných opatření, jež je nutno přijmout. Tento mechanismus nápravy musí plně respektovat výsady vnitrostátních parlamentů.

Požadavek snižování veřejného dluhu

Výše veřejného dluhu se bude sledovat nejen z důvodu možného navýšení limitu strukturálního schodku, ale i jestli smluvní strana nepřekročí hodnotu 60 %.

Jestliže poměr veřejného dluhu smluvní strany k hrubému domácímu produktu překračuje referenční hodnotu 60 %, **jsou pak povinny tento poměr snižovat průměrným tempem jedné dvacetiny za rok.**

O řešení nadměrného schodku v důsledku porušení dluhového kritéria se rozhodne postupem podle článku 126 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Možné finanční sankce při nedodržování pravidel Paktu

V případě nepřijetí či neplnění nezbytných opatření ke snižování dluhu může být záležitost předložena Soudnímu dvoru Evropské unie a mohou být uloženy finanční sankce podle pravidel, jež vypracuje Evropská komise v rámci článku 260 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Shledá-li Soudní dvůr, že dotčená smluvní strana nevyhověla jeho rozsudku, může jí uložit **zaplacení paušální částky nebo penále v individuální výši, jež nepřesáhne 0,1 % hrubého domácího produktu země.** Částky takto uložené smluvní straně budou směřovány do dvou typů rozpočtů/finančních mechanismů podle toho, zda je postižená země členem eurozóny či nikoliv následujícím způsobem:

- členové eurozóny – sankce budou hrazeny **ve prospěch Evropského stabilizačního mechanismu.**
- nečlenové eurozóny – sankce budou odváděny **ve prospěch souhrnného rozpočtu Evropské unie.**

Dále budou členské státy předem ohlašovat Radě Evropské unie a Evropské komisi své plány emisí veřejných dluhopisů.

Hodnoty strukturálního salda jsou u zemí Evropské unie v současné době značně neuspokojivé, a to zejména vzhledem k maximálně přípustné hranici strukturálního schodku na úrovni 0,5 % HDP, avšak výhled do dalších let

vykazuje poměrně pozitivní trend. Naopak u veřejného dluhu se situace jeví zcela opačně.

3.3. Aktuální stav plnění Fiskálního paktu – strukturální saldo veřejných rozpočtů

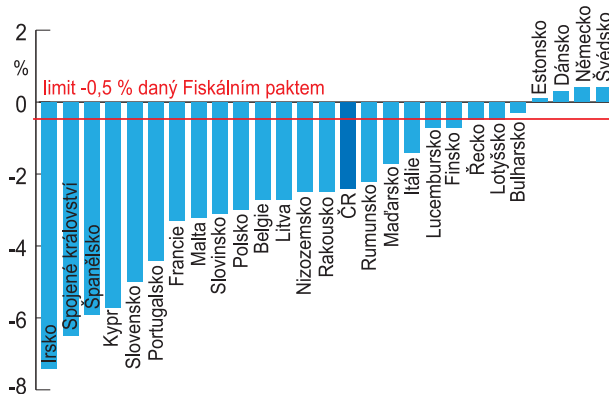
A jakých hodnot nabývá strukturální saldo u jednotlivých zemí Evropské unie?

Dle údajů Evropské komise se do limitu strukturálního schodku ve výši 0,5 % HDP v tržních cenách dostalo v roce 2012 jen šest států Evropské unie:

- Německo,
- Dánsko,
- Estonsko,
- Bulharsko,
- Lotyšsko
- Řecko.

Státy Lucembursko a Finsko tuto hranici těsně překročily, ale vzhledem k tomu, že obě země mají veřejný dluh k HDP pod 60 %, mohlo by se na ně uplatnit pravidlo navýšení limitu strukturálního schodku na 1 % HDP v tržních cenách. Jedna věc je stav v roce 2012, druhá je však vývoj strukturálního schodku.

Strukturální saldo veřejných financí vůči HDP v roce 2012



Zdroj: Evropská komise, v grafu pro informaci zahrnuty i UK a ČR, které se Fiskálního paktu neúčastní

Podle nejnovější ekonomické prognózy Evropské komise má dojít ke zlepšení strukturálního salda téměř ve všech zemích Evropské unie. V následujících dvou letech by se průměrný strukturální schodek za celou EU měl snížit téměř o jeden procentní bod. Překvapivým „vítězem“ by dle této prognózy mělo být v roce 2014 Řecko, které by mělo dosáhnout strukturálního přebytku ve výši 1,5 %. Pokud uvážíme, že v roce 2009 mělo Řecko jako jediné z EU dvouciferný strukturální schodek (14,8 %), je to pořádný skok.

Na vývoj strukturálního salda měla velký vliv hospodářská krize, a proto mnoho států Evropské unie dosáhlo nejvyššího strukturálního schodku v roce 2009. V následujících letech docházelo ke zlepšování situace. V roce 2014 by dle prognózy měly mít nejvyšší strukturální schodky Spojené království a Irsko, a to necelých 5 %.

Vývoj strukturálního salda v zemích EU

	Průměr 2004-2008	2010	2014
Řecko	-7,4	-8,1	1,5
Německo	-1,7	-2,4	0,3
Dánsko	1,0	1,3	0,3
Estonsko	-1,1	-1,1	0,2
Bulharsko	0,9	-2,0	-0,3
Finsko	2,7	-0,7	-0,4
Itálie	-4,5	-3,6	-0,5
Dánsko	2,6	-0,2	-0,5
Rumunsko	-4,6	-6,1	-0,6
Lucembursko	0,8	0,0	-0,7
Lotyšsko	-3,6	-2,9	-1,1
Portugalsko	-4,8	-8,7	-1,5
Rakousko	-1,5	-3,3	-1,6
Polsko	-4,3	-8,3	-1,7
EU 27	-2,8	-4,9	-1,9
Nizozemsko	-0,3	-4,0	-2,1
Česká republika	-3,4	-4,8	-2,1
Francie	-4,3	-5,8	-2,2
Litva	-3,6	-4,6	-2,2
Belgie	-1,4	-3,3	-2,5
Kypr	-1,4	-5,5	-2,5
Malta	-4,7	-4,4	-2,5
Maďarsko	-7,6	-3,4	-2,6
Slovensko	-3,1	-7,5	-2,8
Slovinsko	-3,0	-4,4	-3,1
Irsko	-0,8	-9,2	-4,6
Spojené království	-4,5	-8,7	-4,9

Zdroj: Evropská komise, ekonomická prognóza zima 2013; státy řazeny sestupně dle výhledu na rok 2014

3.4. Aktuální stav plnění Fiskálního paktu – veřejný dluh

V roce 2012 téměř polovina států EU (včetně ČR) měla veřejný dluh nižší než 60 % HDP v tržních cenách a průměr za EU byl ve výši 87,2 % HDP t.c. Krom Maďarska se pod hranici 60 % dostaly všechny státy bývalého východního bloku.

Podle aktuálního odhadu Evropské komise však tento veřejný dluh bude postupně u většiny členských států EU narůstat. Průměr EU by se tak měl zhoršit o 3 procentní body. Pokud se má Řecko z nynějšího strukturálního schodku vypracovat v roce 2014 ke strukturálnímu přebytku ve výši 1,5 %, tak u veřejného dluhu má své „prvenství“ už zajištěno.

V roce 2012 byl totiž v Řecku veřejný dluh k HDP t.c. 161,6 %, což bylo o zhruba 30 procentních bodů víc než u druhé nejhorší Itálie, v roce 2014 už má být veřejný dluh Řecka 175,2 %, což je o téměř 40 procentních bodů více než se v té době očekává v Itálii. Třetí nejzadluženější zemí je dnes a dle prognózy EK v roce 2014 bude Portugalsko.

Vývoj veřejného dluhu k HDP t.c. v % ve státech Evropské unie

	2000	2010	2014
Estonsko	5,1	6,7	11,3
Bulharsko	72,5	16,2	17,3
Lucembursko	6,2	19,2	24,1
Švédsko	53,9	39,5	35,5
Rumunsko	22,5	30,5	38,0
Litva	23,6	37,9	40,3
Lotyšsko	12,4	44,5	41,5
Dánsko	52,4	42,7	47,3
Česká republika	17,8	37,8	49,5
Slovensko	50,3	41,0	57,1
Polsko	36,8	54,8	57,5
Finsko	43,8	48,6	57,6
Slovinsko	26,3	38,6	63,4
Malta	53,9	67,4	73,6
Rakousko	66,2	72,0	74,5
Nizozemsko	53,8	63,1	75,0
Maďarsko	56,1	81,8	77,7
Německo	60,2	82,5	78,3
EU-27	61,9	80,2	90,3
Francie	57,4	82,3	95,0
Kypr	59,6	61,3	97,0
Spojené království	41,1	79,4	97,9
Španělsko	59,4	61,5	101,0
Belgie	107,8	95,5	101,1
Irsko	35,1	92,2	120,1
Portugalsko	50,7	93,5	124,7
Itálie	108,5	119,2	127,1
Řecko	103,4	148,3	175,2

Zdroj: Evropská komise, AMECO; státy seřazeny vzestupně dle výhledu na rok 2014

Největší nárůsty veřejného dluhu k HDP t.c. mezi roky 2000 až 2012 byly v Irsku (o 82 p.b.), Portugalsku (o 70 p.b.), Řecku (o 58 p.b.) a Spojeném království (o 49 p.b.).

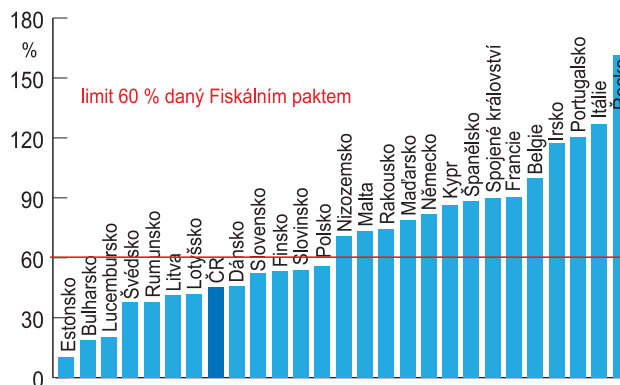
Naopak k poklesu veřejného dluhu v daném období došlo v Bulharsku (o 54 p.b.), Švédsku (o 16 p.b.), Belgii (o 8 p.b.) a Dánsku (o 7 p.b.). Největší nárůsty veřejných dluhů byly v letech hospodářské krize. V roce 2009 narostl veřejný dluh k HDP t.c. v EU o víc jak 8 procentních bodů.

Situace v České republice

I když je v dnešní době veřejný dluh v České republice výrazně nižší než 60 % k HDP v t.c., jeho vývoj v posledních letech moc příznivý není, a pokud se nepřijmou určitá opatření vedoucí ke stabilizaci či snižování veřejného dluhu, může se stát, že se dostaneme do situace jižních států EU s obrovskými problémy s veřejným dluhem. Po určité stabilizaci veřejného dluhu k HDP t.c. ve výši 30 % do roku 2008, došlo i v ČR v důsledku hospodářské krize k jeho navyšování, což se dělo prakticky v celé Evropské unii. Nicméně nastal čas se k tomuto problému postavit čelem a začít řešit, jak tento veřejný dluh udržet na „uzdě“, či ještě lépe ho pomalu snižovat.

Současná vláda zatím není k přistoupení k fiskálnímu paktu nakloněna. Určitě se najdou argumenty pro i proti ratifikaci této

Veřejný dluh vůči HDP v roce 2012



Zdroj: Evropská komise, v grafu pro informaci zahrnuti i UK a ČR, které se Fiskálního paktu neúčastní

smlouvy. Pořád však máme otevřená zadní vrátka a můžeme naskočit zpět do hlavního proudu států, které se v drtivé většině k Paktu přihlásily, bez ohledu na to, jestli jsme členem eurozóny či nikoliv.

4. ZÁVĚR

Fiskální pakt můžeme považovat za nástroj sloužící k odstranění systémového nedostatku eurozóny; tudíž že prostředí společné měnové politiky není doplněno pravidly společné fiskální politiky, resp. alespoň pravidly společné koordinace rozpočtových politik jednotlivých členských států.

Původně měl tuto roli hrát Pakt stability a růstu. Ten si při jednáních o vzniku eurozóny prosadilo Německo, které se obávalo nesourodého výkonu fiskálních politik a nadměrného zadlužování států platících eurem. Pakt stability a růstu byl za celou dobu své existence několikrát porušován, včetně ze strany Německa.

Vzhledem k nevhodnému mechanismu udílení finančních sankcí za nedodržování pravidel Paktu tyto nebyly nikdy problémovým státům uděleny. Důvodem je skutečnost, že sankce sice navrhovala Evropská komise, ale právo je uvalit měla Rada EU pro ekonomické a finanční záležitosti (tzv. Ecofin), kde zasedají ministři členských států EU vč. z těch zemí, která pravidla paktu porušovala. Hlasování v Ecofinu sice bylo kvalifikovanou většinou, ale i tak ministři vzorných žáků vždy „drželi basu“ s provinilci a sankce neuválili.

Posledním hřebíčkem do důvěryhodnosti Paktu pak bylo jeho rozvolnění v roce 2005. Tehdy bylo rozhodnuto, že sankce nebudou uvaleny, když porušení rozpočtových pravidel bude způsobeno výdaji typu investice do vzdělání, vědy a výzkumu, výdaje na důchodovou reformu apod.

Absence fiskální koordinace v prostředí eurozóny se naplno projevila po startu globální finanční krize v roce 2008. Dlouhodobé strukturální problémy některých států eurozóny – zejména jejího jižního křídla – vyústily v neudržitelný nárůst veřejného zadlužení, což se v očích finančních investorů projevilo ztrátou důvěryhodnosti získat zpět své investice. Takto postižené státy nakonec přišly o možnost refinancovat se na finančním trhu a získaly záchranu od EU a MMF.

Nedostatečnou účinnost Paktu stability a růstu má od ledna 2013 nahradit tzv. Fiskální pakt (či Fiskální kompakt). Zde je hlavním kritériem tzv. strukturální deficit veřejných financí, tedy deficit očištěný o vliv hospodářského cyklu bez vlivu jednorázových a dočasných opatření. Takto vymezený strukturální schodek může činit maximálně -0,5 % HDP, u států s nižším stupněm veřejného dluhu (tedy menším než 60 % HDP) je pak povolena tolerance až do -1,0 % HDP.

Současně Fiskální pakt stanovuje, že tato pravidla musí být včleněna do národní legislativy signatářských států formou ústavního či podobného zákona.

Na hodnocení efektů Fiskálního paktu je nyní, zhruba dva měsíce od nabytí jeho účinnosti, příliš brzy, i když oproti Paktu stability a růstu se jedná o významný pokrok. Teprve praxe následujících 3-4 let ale ukáže, nakolik bude Pakt účinný v praxi a nakolik přispěje ke zvýšení kredibility členských států EU.



Rubrika Průvodce podnikáním je součástí poradenského programu „Průvodce podnikáním v zahraničí“, který nabízí EU Office České spořitelny. V rámci programu poskytujeme zdarma našim klientům z řad malých a středních podniků informace, jak úspěšně expandovat do zahraničí a jaké je zde čeká podnikatelské prostředí. Více informací o programu naleznete: www.csas.cz/eu. V tomto vydání představujeme Ruskou federaci.

RUSKO

Základní údaje

Oficiální název	Ruská federace (Российская Федерация)
Počet obyvatel	143 056 383 (2012)
Rozloha	17 098 242 km ²
Měna	Ruský rubl (RUB)
Etnické složení	Rusové 79,8 %, Tataři 3,8 %, Ukrajinci 2,0 %

Zdroj: CIA World Factbook

Ruská federace vznikla po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991 a skládá se z celkem 83 subjektů (oblasti, republiky, autonomní okruhy, kraje, federální města a autonomní oblasti).

Hlavou státu je prezident, který disponuje zákonodárnou iniciativou, může vydávat prezidentské dekrety a udává směr vnitřní i zahraniční politiky. V březnu 2012 byl zvolen prezidentem Vladimir Putin, s funkčním obdobím šesti let. Parlament je tvořen dvěma komorami – Státní dumou a Radou federace. Státní дума se skládá ze 450 poslanců volených na 5 let. Radu federace tvoří 166 členů ze všech federálních administrativních jednotek.

Struktura hospodářství a zahraniční obchod

Oproti evropským ekonomikám je v Ruské federaci vyšší podíl zemědělství, kde dominuje pěstování obilí, cukrové řepy, slunečnicových semen, zeleniny a ovoce.

Klíčovým sektorem je však průmysl, a to zejména odvětví spojená s těžbou uhlí, ropy a zemního plynu. Důležitá jsou

také odvětví chemického a strojírenského průmyslu.

Rusko vyváží hlavně ropu a ropné produkty, zemní plyn, kovy, dřevo, ale i chemikálie či zbraně. Nejvýznamnějším exportním partnerem je Nizozemsko (podíl 12 %).

Struktura importu je odlišná – Rusko dováží především stroje a vozy, farmaceutické přípravky, plasty či polotovary. Největší část dovozu pochází z Číny (15,5 %) a Německa (10 %).



Makroekonomický výhled

Rusko se po tvrdém zásahu finanční krize rychle vzpamatovává. Zatímco v nejkřivějších letech 2009 se jeho ekonomika propadla o téměř 8 %, již v následujících dvou letech se shodným tempem růstu +4,3 % razantně odrazila od dna. V roce 2012 činil růst HDP necelá 4 %.

Základní makro ukazatele	2011	2012	2013 ^e	2014 ^e
Růst HDP (%)	4,3	3,7	3,0	4,0
Míra nezaměstnanosti (%)	6,6	6,4	6,2	6,1
Inflace (%)	8,4	7,7	7,4	7,4
Deficit veřejných rozp. (% HDP)	1,3	0,3	0,2	-0,2
Veřejný dluh (% HDP)	12,1	11,5	10,9	10,4

Zdroj: Evropská komise; ^e -odhad

Dřívějšímu tahounu růstu – spotřebě domácností – docházel dech a ruské hospodářství tentokrát táhly investice. Zápornou kontribuci k ruskému hospodářskému růstu měly opět čisté vývozy, i když ve výrazně menším rozsahu než o rok dříve. V klíčovém těžebním průmyslu se více daří tomu ropnému než těžbě zemního plynu. Od začátku roku 2012 jsme byli svědky růstu vývozu ropy v objemovém i finančním vyjádření.

Rusové mají své veřejné finance v pořádku a i díky stabilním příjmům z prodeje ropy a zemního plynu jejich veřejný dluh osciluje okolo 10% hranice vůči hrubému domácímu produktu. Veřejné rozpočty jsou prakticky vyrovnané a nejspíše tak zůstanou i v nejbližším období.

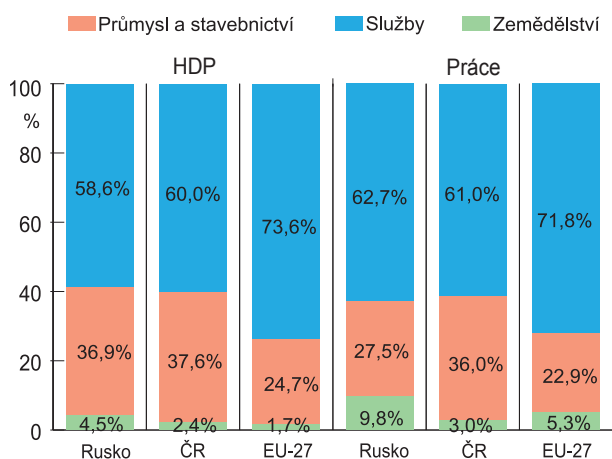
Trh práce

Míra nezaměstnanosti je v Rusku dlouhodobě na relativně nízkých úrovních, když loni představovala 6,0 % a v blízké budoucnosti by měla dále mírně klesat.

Aktuální minimální mzda je zde na úrovni ekvivalentu 130 eur, což je 42 % tuzemské hodnoty.

Také průměrné mzdy jsou zde nižší než v ČR. Například ve zpracovatelském průmyslu v roce 2011 po přepočtu činily 523 eur, tedy zhruba o dvě pětiny méně než jsou průměrné mzdy v tomto odvětví v České republice.

Sektory národního hospodářství v Rusku (ČR a EU)



Zdroj: Eurostat, CIA World FactBook, data za roky 2010 a 2011

Základní ukazatele trhu práce		
Míra nezaměstnanosti (2011)	6,6 %	
Produktivita práce k Ø EU dle FX (2010)	27,9%	
Minimální měsíční mzda (1H/2013)	130,0 EUR	
Ø měsíční náklady práce v odvětvích (2011)	Rusko (v EUR)	ČR (v EUR)
Zpracovatelský průmysl	523	916
Stavebnictví	580	867
Velkoobchod a maloobchod	502	872
Činnosti v oblasti nemovitostí	697	848
Ubytovací a stravovací služby	361	498

Zdroj: Eurostat

Základy pracovního práva

Pracovní smlouvu je zde možno uzavřít na dobu neurčitou i určitou, zde však maximálně na dobu 5 let a pouze v zákonem určených případech (dočasný zástup, sezónní pracovníci, manažeři apod.). Ruští zaměstnanci si užívají 28 dní zákonné dovolené.

Zkušební doba je stanovena na maximální délku 3 měsíců. V případě vedoucích zaměstnanců může být zkušební doba prodloužena až na 6 měsíců. Výpovědní lhůta činí dva měsíce a odstupné ve většině případů 2–3 měsíční mzdy. Pracovní doba v Rusku je stanovena na 40 hodin týdně a mzda může být vyplácena pouze v rublech.

Základy obchodního práva

Nejčastějšími právními formami podnikání jsou společnost s ručením omezeným (OOO) a akciová společnost (AO). Minimální kapitál ruské s.r.o. činí 10 tisíc rublů neboli 6 300 Kč, přičemž ke dni registrace společnosti musí být splacena minimálně polovina základního kapitálu a zbytek do jednoho roku. Akciová společnost má dvě podoby: uzavřenou a otevřenou. Uzavřená akciovka má maximálně 50 společníků – zakladatelů s minimálním základním kapitálem 10 tisíc rublů. Otevřená akciovka nemá omezený počet společníků. Ti se získávají veřejným úpisem a musí dát dohromady základní kapitál ve výši alespoň 100 tisíc rublů.

Právní forma	Minimální kapitál
Veřejná obchodní společnost	není stanoven
Komanditní společnost	není stanoven
Společnost s ručením omezeným	10 000 RUB
Uzavřená akciová společnost	10 000 RUB
Otevřená akciová společnost	100 000 RUB

Zdroj: MZV ČR – Velvyslanectví České republiky v Moskvě

Z průzkumu Světové banky vyplývá, že proces založení průměrné s. r. o. je v Rusku poměrně zdlouhavý (zabere

přibližně tři týdny) a celkové náklady se vyšplhají do výše pouze okolo 6 600 rublů (cca 4 200 CZK).

Hlavní daně a vedlejší náklady práce

Sazba daně z příjmů právnických osob ve výši 20 % je ve středo- a východoevropském kontextu spíše nadprůměrné číslo. Opačné hodnocení můžeme provést u rovné daně z příjmu fyzických osob, která je charakterizována sazbou 13 % pro všechny příjmové skupiny. Daňovým nerezidentům je z přijatých dividend sraženo 15 %, rezidentům pouze 9 %.

Náklady na pracovní sílu zvyšuje pouze příspěvek zaměstnavatele na sociální zabezpečení, který u nižších ročních příjmů do 568 tisíc rublů (cca 350 tisíc korun) činí 30 %, nad tuto hranici pak 10 %. Daň z přidané hodnoty má tři pásma. Kromě standardní 18% sazby mají 10% sazbu (některé potravinářské, dětské a zdravotnické zboží, i některá periodika a knihy) a 0% sazbu (některé služby z oblasti dopravy a přepravy).

Daň/odvod	Sazba
Korporátní daň	20%
Daň z dividend nerezidentům	15 %
Daň z příjmu jednotlivců (rovná daň)	13 %
DPH (základní / snížená / nulová sazba)	18/10/0 %
Sociální a zdravotní pojištění - zaměstnavatel	30/10 %

Energetika

Nejvíce elektřiny se v Rusku vyrobí ze zemního plynu, jehož podíl na primární produkci dosahuje přesně poloviny. Druhým nejvýznamnějším zdrojem jsou obnovitelné zdroje energie s podílem přesahujícím 16 %.

Energie tu nejsou drahé. V roce 2011 se elektřina obyvatelstvu prodávala v přepočtu za 0,078 EUR za kWh a koncové ceny zemního plynu dosahovaly výše ekvivalentu 83 EUR za 1000 metrů krychlových.

Ø velkoobchodní ceny v 2011	Rusko
Elektrická energie (EUR/kWh)	0,0781
Zemní plyn (EUR/1 000 m ³)	83,92

Zdroj: Eurostat, ceny bez DPH

Investiční pobídky

Zdá se, že nejlepší pobídkou pro příchod zahraničních investorů je veliký a stále bohatnoucí trh o 143 milionech obyvatel. I tak by se totiž dala vysvětlit skutečnost, proč je ucelený program lákání zahraničních investorů na federální úrovni zatím v plenkách. Investiční pobídky jsou rozvinuté zejména na regionální úrovni v tzv. Zvláštních ekonomických zónách, které jsou rozděleny podle preferovaných hospodářských oborů. Podnikatelé v zónách usazení mohou čerpat různé úlevy, například daňové či celní.

Rubrika Výlet do historie nás v každém čísle Měsíčníku EU aktualit provází vývojem Evropské unie. V minulém vydání jsme se věnovali Smlouvě z Nice, která sice připravila EU na své velké rozšíření, ale přesto stále panovala mezi státy představa vytvoření mezinárodní smlouvy, která by zjednodušila fungování EU. V tomto vydání se proto zaměříme především na Lisabonskou smlouvu a nejdůležitější změny, které přinesla.

Výlet do historie

EVROPSKÉ ZAKLÁDÁČÍ SMLOUVY ANEB JAK TO BYLO DÁL PO VÝCHODNÍM ROZŠÍŘENÍ

Smlouva z Nice nedokázala čelit všemu, co souviselo s rozšířením Evropské unie, stále mezi členskými státy panovala shoda, že je potřeba vytvořit novou mezinárodní smlouvu, která by zjednodušila a zefektivnila fungování Evropské unie. Proto byl na zasedání Evropské rady v prosinci 2001 svolán Konvent, který dostal za úkol připravit návrh tzv. Evropské ústavy.

Smlouva o Ústavě pro Evropu

V roce 2003 představil Evropský konvent návrh mezinárodní smlouvy, tzv. Smlouvy o Ústavě pro Evropu, která měla zjednodušit, zefektivnit a nastínit další fungování Evropské unie. Smlouva byla podepsána roku 2004, avšak nikdy nebyla ratifikována. Nizozemci a Francouzi ji zamítli v referendu v roce 2005. Hlavními důvody pro její zamítnutí se uvádí její složitost, nadměrný rozsah a především obava o suverenitu členských zemí.

V důsledku jejího zamítnutí v těchto dvou zemích se rozhostila diskuse v EU o nutnosti vytvořit nový dokument, který by reformoval stávající smlouvy. Druhým pokusem o tuto reformu se stala tzv. Lisabonská smlouva.

Lisabonská smlouva

Jedná se o určitý kompromisní dokument, který na rozdíl od Smlouvy o Ústavě pro Evropu nenahrazuje stávající základní smlouvy, ale pouze je upravuje a doplňuje. V roce 2007 ji v Lisabonu podepsaly všechny členské státy. Avšak v platnost vstoupila až po ratifikaci všemi členskými státy, což se stalo 1. prosince 2009. Způsob ratifikace byl ponechán na jednotlivých státech (parlament, referendum).

V roce 2008 ji odmítlo v referendu Irsko, následně v roce 2009 proběhlo druhé referendum, ve kterém byla přijata. V České republice ratifikoval smlouvu parlament, před tím však byla smlouva několikrát přezkoumávána Ústavním soudem. Teprve 3. listopadu 2009 rozhodl Ústavní soud, že je v souladu s českou ústavou a následně ji podepsal prezident republiky Václav Klaus. Česká republika tak byla poslední zemí, která ji ratifikovala.

Lisabonská smlouva přinesla tyto změny (jedná se o stručný výčet nejdůležitějších změn):

- **zavedla právní subjektivitu EU** – EU může vstupovat do právních vztahů, je mezinárodní organizací, může podepisovat mezinárodní smlouvy jménem členských států (do té doby měla právní subjektivitu Evropská společenství a Euratom)
- **zřehlednila právní úpravu EU** – zahrnuje v sobě dvě smlouvy - Smlouvu o fungování Evropské unie a Smlouvu o Evropské unii
- **ruší pilířovou strukturu** (Maastrichtskou strukturu) a nově dělí pravomoci na:
 - **výlučné** (společná obchodní politika, společný celní

sazebník, měnová politika v rámci EMU, vnitřní trh, zachování biologických druhů) – státy mohou zasahovat jen se svolením Unie

- **sdílené** (např. občanství, zemědělství a rybolov, doprava, daně atd.) – členské státy mohou přijímat opatření v případě, že tak nečinila Unie

- **podpůrné** (koordináční či doplňkové – např. politika zaměstnanosti, vzdělávání a školství, věda a výzkum atd.) – hlavní pravomoci zůstávají v rukou členských států

- **Společná zahraniční a bezpečnostní politika**

- zvýšení akceschopnosti EU na mezinárodním poli

- vytvořena nová funkce Vysokého představitele pro zahraniční a bezpečnostní politiku

- **zefektivnění rozhodovacího procesu**

- procedura spolurozhodování se mění na řádný legislativní postup,

- větší počet oblastí v Radě, kde se hlasuje kvalifikovanou většinou

- **posílení role národních parlamentů** – každý členský stát má 2 hlasy (jednokomorový parlament 2 hlasy, dvoukomorový parlament – každá komora 1 hlas) – jedna třetina národních parlamentů se může vyslovit proti legislativnímu návrhu Komise, která následně musí přezkoumat svůj návrh, tím národní parlamenty získaly možnost podílet se na evropské legislativě

- **zavádí občanskou iniciativu** – 1 milion občanů z několika členských států může požádat Komisi, aby předložila určitý návrh politiky

- zahrnuje v sobě **Listinu základních práv**, která je právně závazná

- zavádí možnost a určuje přesná **pravidla vystoupení členského státu z EU**





Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje důležité makroekonomické ukazatele všech 27 členských zemí Evropské unie. Zahrnují ukazatele ekonomické výkonnosti (růst HDP, HDP per capita k průměru EU v PPS), fiskální stability (saldá veřejných rozpočtů k HDP a veřejného dluhu k HDP), cenové hladiny k průměru EU a saldo běžného účtu k HDP. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou EU. Zdrojem dat je Eurostat.

Klíčové ekonomické ukazatele

v %	Růst HDP				HDP v PPS per capita k ø EU				Cenová hladina k ø EU			
	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Belgie	-2,8	2,4	1,8	-0,2	116	118	119	119	110,3	112,2	111,2	111,0
Bulharsko	-5,5	0,4	1,7	0,8	43	44	44	46	49,4	51,2	50,9	49,4
ČR	-4,5	2,5	1,9	-1,3	81	83	80	80	77,3	73,0	75,6	76,5
Dánsko	-5,7	1,6	1,1	0,6	125	123	128	125	139,7	142,8	141,3	143,5
Německo	-5,1	4,2	3,0	0,7	116	115	119	121	103,5	106,8	104,4	103,2
Estonsko	-14,1	3,3	8,3	2,5	69	63	63	67	76,7	77,2	76,3	77,9
Irsko	-5,5	-0,8	1,4	0,4	132	130	129	129	129,7	125,4	118,1	116,3
Řecko	-3,1	-4,9	-7,1	-6,0	93	94	87	79	91,7	94,8	95,7	95,6
Španělsko	-3,7	-0,3	0,4	-1,4	104	103	99	98	95,1	97,6	97,0	97,2
Francie	-3,1	1,7	1,7	0,2	107	109	108	108	110,7	112,1	110,7	110,2
Itálie	-5,5	1,8	0,4	-2,3	104	104	101	100	102,4	104,7	103,0	104,4
Kypr	-1,9	1,3	0,5	-2,3	99	100	97	94	87,7	89,6	89,5	88,9
Lotyšsko	-17,7	-0,9	5,5	4,3	58	54	54	58	75,0	75,9	73,2	73,8
Litva	-14,8	1,5	5,9	2,9	61	55	57	66	66,0	66,9	65,0	65,8
Lucembursko	-4,1	2,9	1,7	0,4	263	255	267	271	117,2	121,4	122,0	123,0
Maďarsko	-6,8	1,3	1,6	-1,2	64	65	65	66	69,4	63,1	64,6	64,4
Malta	-2,4	2,7	1,6	1,0	79	83	85	85	77,4	77,9	77,4	77,9
Nizozemsko	-3,7	1,6	1,0	-0,9	134	132	131	131	104,1	107,7	108,3	108,2
Rakousko	-3,8	2,1	2,7	0,8	124	125	127	129	105,1	107,8	105,3	106,4
Polsko	1,6	3,9	4,3	2,4	56	61	63	64	69,2	58,1	61,2	59,3
Portugalsko	-2,9	1,9	-1,6	-3,0	78	80	80	77	87,9	89,1	87,7	87,1
Rumunsko	-6,6	-1,1	2,2	0,8	47	47	47	49	63,1	57,5	59,5	60,3
Slovinsko	-7,8	1,2	0,6	-2,3	91	87	84	84	82,8	87,8	86,9	85,8
Slovensko	-4,9	4,4	3,2	2,6	73	73	73	73	69,8	73,1	71,2	72,4
Finsko	-8,5	3,3	2,8	0,1	119	114	113	114	120,7	123,9	123,0	124,7
Švédsko	-5,0	6,6	3,7	1,1	124	120	124	127	112,9	107,5	121,8	126,4
Velká Británie	-4,0	1,8	0,9	0,0	113	111	111	109	103,0	96,7	100,8	102,0
EU	-4,3	2,1	1,5	-0,3	100	100	100	100	100,0	100,0	100,0	100,0

v %	Saldo veř.rozpočtů k HDP v %				Veřejný dluh k HDP v %				Saldo běžného účtu k HDP			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Belgie	-1,0	-5,5	-3,8	-3,7	89,2	95,7	95,5	97,8	-1,3	-1,4	1,9	-1,4
Bulharsko	1,7	-4,3	-3,1	-2,0	13,7	14,6	16,2	16,3	-23,1	-8,9	-1,5	0,3
ČR	-2,2	-5,8	-4,8	-3,3	28,7	34,2	37,8	40,8	-2,1	-2,4	-3,9	-2,8
Dánsko	3,2	-2,7	-2,5	-1,8	33,4	40,6	42,9	46,6	2,9	3,4	5,9	5,6
Německo	-0,1	-3,1	-4,1	-0,8	66,8	74,5	82,5	80,5	6,2	5,9	6,0	5,7
Estonsko	-2,9	-2,0	0,2	1,1	4,5	7,2	6,7	6,1	-9,2	3,4	2,9	2,1
Irsko	-7,4	-13,9	-30,9	-13,4	44,5	64,9	92,2	106,4	-5,7	-2,3	1,1	1,1
Řecko	-9,8	-15,6	-10,7	-9,4	112,9	129,7	148,3	170,6	-14,9	-11,2	-10,1	-9,9
Španělsko	-4,5	-11,2	-9,7	-9,4	40,2	53,9	61,5	69,3	-9,6	-4,8	-4,5	-3,5
Francie	-3,3	-7,5	-7,1	-5,2	68,2	79,2	82,3	86,0	-1,7	-1,3	-1,6	-2,0
Itálie	-2,7	-5,4	-4,5	-3,9	106,1	116,4	119,2	120,7	-2,9	-2,0	-3,5	-3,1
Kypr	0,9	-6,1	-5,3	-6,3	48,9	58,5	61,3	71,1	-15,6	-10,7	-9,8	-4,7
Lotyšsko	-4,2	-9,8	-8,1	-3,4	19,8	36,7	44,5	42,2	-13,1	8,6	2,9	-2,2
Litva	-3,3	-9,4	-7,2	-5,5	15,5	29,3	37,9	38,5	-12,9	3,7	0,1	-3,7
Lucembursko	3,2	-0,8	-0,8	-0,3	14,4	15,3	19,2	18,3	5,4	7,2	8,2	7,1
Maďarsko	-3,7	-4,6	-4,4	4,3	73,0	79,8	81,8	81,4	-7,3	-0,2	1,1	0,9
Malta	-4,6	-3,9	-3,6	-2,7	62,0	67,6	68,3	70,9	-5,0	-7,5	-5,0	-0,3
Nizozemsko	0,5	-5,6	-5,1	-4,5	58,5	60,8	63,1	65,5	4,3	5,2	7,7	9,7
Rakousko	-0,9	-4,1	-4,5	-2,5	63,8	69,2	72,0	72,4	4,9	2,7	3,4	0,6
Polsko	-3,7	-7,4	-7,9	-5,0	47,1	50,9	54,8	56,4	-6,6	-3,9	-5,1	-4,9
Portugalsko	-3,6	-10,2	-9,8	-4,4	71,7	83,2	93,5	108,1	-12,6	-10,9	-10,0	-6,5
Rumunsko	-5,7	-9,0	-6,8	-5,5	13,4	23,6	30,5	33,4	-11,5	-4,2	-4,4	-4,4
Slovinsko	-1,9	-6,0	-5,7	-6,4	22,0	35,0	38,6	46,9	-6,2	-0,7	-0,6	0,0
Slovensko	-2,1	-8,0	-7,7	-4,9	27,9	35,6	41,0	43,3	-6,2	-2,6	-3,7	0,1
Finsko	4,4	-2,5	-2,5	-0,6	33,9	43,5	48,6	49,0	2,6	1,8	1,5	-1,6
Švédsko	2,2	-0,7	0,3	0,4	38,8	42,6	39,5	38,4	9,1	6,7	6,7	6,5
Velká Británie	-5,1	-11,5	-10,2	-7,8	52,3	67,8	79,4	85,0	-1,4	-1,5	-3,3	-1,9
EU	-2,4	-6,9	-6,5	-4,4	62,2	74,6	80,0	82,5	-2,1	-1,0	-0,7	-0,5

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

